

МАУП

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
Навчально-науковий інститут управління, економіки та бізнесу
Кафедра організації туристичної діяльності

Затверджую:

Директор ННІУЕБ

[Signature]

Семенець-Орлова І.А.

“01” березня 2023 р.

Схвалено на засіданні кафедри організації
туристичної діяльності

Протокол № 1 від “31” серпня 2023р.

Завідувач кафедри

[Signature] Кривоберець М.М.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА КРАЇН РЕГІОНУ (КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ)

спеціальності: 242 Туризм і рекреація
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня другий (магістерський)
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: Туризм
(шифр і назва освітньої програми)

Розробник (-и) силябусу навчальної дисципліни:

Храбан І.А., доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин

Викладач:

Храбан І.А., доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри організації туристичної діяльності (Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту управління, економіки та бізнесу (Протокол № 6 від 12 лютого 2023 р.)

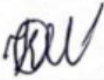
Завідувач кафедри М.М. Кривоберець
(підпис)

Силябус погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми «Туризм»)

(назва освітньої програми)

31.08.2023 р.
Керівник освітньої програми М.М. Кривоберець
(підпис)

Силябус перевірено

30.08.2023 р.
Заступник директора І.І. Каліна
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
«Економіка країн регіону (країн Європейського Союзу)»		
Курс	1	1
Семестр	2	2
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	50	6
в т.ч. Модульний контроль	-	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	70	114
Форма семестрового контролю	<i>екзамен</i>	<i>екзамен</i>

2. Статус дисципліни: *вибіркова дисципліна професійної підготовки*

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає в наданні студентам комплексного розуміння економічних процесів і політик країн Європейського Союзу. Курс спрямований на формування глибоких теоретичних знань і практичних навичок, пов'язаних із особливостями економічного розвитку різних країн регіону. Студенти ознайомляться з ключовими економічними індикаторами, політичними рішеннями, які формують ринкове середовище цих країн, і вивчать, як міжнародні та регіональні економічні агрегати впливають на туристичну індустрію.

Основні завдання навчальної дисципліни включають аналіз економічної політики країн Європейського Союзу, оцінку їхніх стратегічних економічних ініціатив та дослідження впливу глобальних економічних тенденцій на регіональний розвиток. Програма зосереджена на інтеграції теоретичних знань з практичним застосуванням, щоб підготувати студентів до аналізу економічних даних, розуміння макроекономічних і мікроекономічних засад, а також планування ефективних стратегій для туристичної діяльності в контексті змінюваного економічного середовища.

4. Компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

<i>Зміст компетентностей</i>	<i>Ступінь сформованості компетентності</i>	<i>Оцінювання</i>
ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (тестовий контроль), підсумкове (залік)
ЗК3. Здатність спілкуватися іноземною мовою.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (тестовий контроль), підсумкове (іспит)

ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (тестовий контроль), підсумкове (іспит)
ФК3. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (тестовий контроль), підсумкове (іспит)
ФК4. Здатність організовувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу.	Поточне (семінар-круглий стіл), рубіжне (оцінювання індивідуальних завдань-кейсів у формі презентації).
ФК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (тестовий контроль), підсумкове (іспит)
ФК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (тестовий контроль), підсумкове (іспит)
ФК8. Розуміння завдань національної, регіональної та світової туристичної політики, механізмів регулювання туристично-рекреаційної діяльності.	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (тестовий контроль), підсумкове (іспит)

Формування сукупності компетентностей спрямоване на досягнення програмних результатів навчання:

ПРН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.

ПРН4. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проектувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.

ПРН5. Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку.

ПРН6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.

ПРН7. Організувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ПРН8. Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів.

ПРН9. Розробляти та реалізовувати проекти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.

ПРН10. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.

ПРН11. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проектів у сфері туризму і рекреації.

ПРН12. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.

ПРН14. Впроваджувати в практику міжнародний досвід рекреаційно-туристичної діяльності із використанням цифрових технологій в туристсько-рекреаційній індустрії.

5. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Тема	Загальна кількість годин	Кількість годин			
		з них		Індивідуальна робота	Самостійна робота
		лекції	Практичні заняття		
Змістовий модуль 1 «Теоретичні та прикладні аспекти реалізації регіональної політики ЄС»					
Тема 1. Теоретичні засади політики ЄС та основні її види.	20	4	2		10
Тема 2. Суть регіональної політики.	20	6	2		12
Тема 3. Моделі регіональних політик країн-членів ЄС.	20	6	4		12
Тема 4. Особливості економічних моделей нових членів ЄС.	20	6	2		12
Змістовий модуль 2 «Моделі регіональної політики в Україні та її конвергенція до регіональної політики ЄС»					
Тема 5. Історичний досвід європеїзації державного управління та місцевого самоврядування в Україні.	20	6	2		12
Тема 6. Моделі конвергенції регіонів України до ЄС.	20	6	4		12
Всього:	120	34	16		70

Тематичний план для заочної форми навчання

Тема	Загальна кількість годин	Кількість годин			
		з них		Індивідуальна робота	Самостійна робота
		лекції	Практичні заняття		
Змістовий модуль 1 «Теоретичні та прикладні аспекти реалізації регіональної політики ЄС»					
Тема 1. Теоретичні засади політики ЄС та основні її види.	20				18
Тема 2. Суть регіональної політики.	20	1			18
Тема 3. Моделі регіональних політик країн-членів ЄС.	20				18
Тема 4. Особливості економічних моделей нових членів ЄС.	20		2		20
Змістовий модуль 2 «Моделі регіональної політики в Україні та її конвергенція до регіональної політики ЄС»					
Тема 5. Історичний досвід європеїзації державного управління та місцевого самоврядування в Україні.	20		2		20
Тема 6. Моделі конвергенції регіонів України до ЄС.	20	1			20
Всього:	120	2	4		114

6. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та прикладні аспекти реалізації регіональної політики ЄС

Лекція 1. Теоретичні засади політики ЄС та основні її види.

Біла книга з європейського врядування. Сутність та класифікація видів політики ЄС. Інституційні основи реалізації європейської політики. Фінансова та інституційна конвергенція в ЄС.

Література [4–6; 11; 12; 15]

Лекція 2. Суть регіональної політики.

Історія європейського регіонального розвитку. Мета регіональної політики ЄС та основні виклики, з якими вона стикається на сучасному етапі. Правове підґрунтя регіональної політики ЄС та процедура прийняття рішень. Практика здійснення регіональної політики ЄС. Основні цілі та інструменти регіональної політики ЄС. Оцінювання політики згуртування. Оцінювання впливу політики ЄС. Використання експертного середовища. Конвергенція національних політик: відкритий метод координації. Багаторівневе врядування.

Література [1; 2; 3; 7; 11; 12]

Лекція 3. Моделі регіональних політик країн-членів ЄС.

Спільні та відмінні риси регіональних моделей в ЄС. Континентальна модель розвитку. Європейська політика сусідства та її вплив на розвиток регіонального співробітництва. Модель регіональної політики Німеччини. Модель регіональної Франції. Англосаксонська регіональна економічна модель (Об'єднане королівство Великобританії та Північної Ірландії, Республіка Ірландія). Середземноморська економічна модель (Італія, Іспанія, Португалія, Греція) Скандинавська модель розвитку (Швеція, Фінляндія, Данія). Форми інтеграції з ЄС.

Література [2; 8; 10; 11; 13]

Змістовий модуль 2. «Моделі регіональної політики в Україні та її конвергенція до регіональної політики ЄС

Лекція 4. Історичний досвід європеїзації державного управління та місцевого самоврядування в Україні.

Суть та інституційні засади реалізації регіональної політики в Україні. Організаційні та економічні інструменти реалізації регіональної політики в Україні. Типи та моделі регіональної політики в Україні. Концептуальні положення нової парадигми регіонального розвитку України Тенденції нової регіональної політики на основі систематизації та оцінки хронології особливостей регіонального розвитку ЄС. Проблеми соціально-економічного становища регіонів України. Ключові фактори розвитку регіонів: інноваційно-

інституційні детермінанти, людський капітал, інститути розвитку, управлінський ресурс, культурний імператив та інші. Стратегія регіонального розвитку на предмет її відповідності принципам та положенням сучасної регіональної політики ЄС.

Література [4; 5; 15]

Лекція 5. Моделі конвергенції регіонів України до ЄС

Напрями зближення моделей економічного розвитку регіонів України та ЄС. Визначення стратегії саморозвитку регіонів, створення кластерів, підвищення конкурентоспроможності транскордонних регіонів. Створення транскордонних кластерів Україна та ЄС. Міжрегіональне співробітництво: реінтеграція та консолідація країни; інфраструктурна цілісність країни; капіталізація та оптимізація використання ресурсів. Форми міжрегіонального співробітництва з участю та без участі органів влади та самоврядування в різних сферах: економічній, торговельній, науково-технічній, культурній. Функціонування міжнародних утворень у транскордонному просторі. Єврорегіональне співробітництво. Інституціональний розвиток транскордонного співробітництва і поява нових його організаційних форм.

Література [2; 3; 12]

Семінарське заняття 1. Теоретичні засади політики ЄС та основні її види.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2;4; 5;7

Додаткові: 12-13; 15.

Семінарське заняття 2. Суть регіональної політики.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 3; 4; 7; 9

Додаткові: 10-15.

Семінарське заняття 3. Моделі регіональних політик країн-членів ЄС.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 3; 5; 8

Додаткові: 6; 10; 12.

Семінарське заняття 4. Особливості економічних моделей нових членів ЄС.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 4; 5; 6

Додаткові: 8; 13-15.

Семінарське заняття 5. Історичний досвід європеїзації державного

управління та місцевого самоврядування в Україні.

Рекомендовані джерела:

Основні: 2; 3; 5; 7
Додаткові: 15.

Семинарське заняття 6. Моделі конвергенції регіонів України до ЄС.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1-3; 5; 9
Додаткові: 9; 10; 12.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7aw_VKn1OdfG88Hg8D/view).

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	11	11	6	6
Відвідування семінарських занять	1	5	5	3	3
Робота на семінарському занятті	10	5	50	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом	-	-	106	-	79
Максимальна кількість балів:					215
215:100= 2,15. Студент набрав Х балів; Розрахунок: Х:2,15 = загальна кількість балів.					-

7.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота 1.

1. Напрями зближення моделей економічного розвитку регіонів України та ЄС.
2. Визначення стратегії саморозвитку регіонів, створення кластерів, підвищення конкурентоспроможності транскордонних регіонів.

Самостійна робота 2.

1. Створення транскордонних кластерів Україна та ЄС.

2. Міжрегіональне співробітництво: реінтеграція та консолідація країни; інфраструктурна цілісність країни; капіталізація та оптимізація використання ресурсів.

Самостійна робота 3.

1. Форми міжрегіонального співробітництва з участю та без участі органів влади та самоврядування в різних сферах: економічній, торговельній, науково-технічній, культурній.
2. Функціонування міжнародних утворень у транскордонному просторі. Єврорегіональне співробітництво.

Самостійна робота 4.

1. Створення транскордонних кластерів Україна та ЄС.
2. Міжрегіональне співробітництво: реінтеграція та консолідація країни; інфраструктурна цілісність країни; капіталізація та оптимізація використання ресурсів..

Самостійна робота 5.

1. Позиції України в економіці Європи.
2. Структура експорту та імпорту з ЄС. Основні напрямки конвергенції України та ЄС.

Самостійна робота 6.

1. Модель регіональної політики Німеччини. Модель регіональної Франції.
2. Основні напрями політики «дирижизму » та індикативного планування. Національні плани розвитку.

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та стилю оформлення – 2 бали.

7.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді завдання, яке складається з теоретичних питань відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання:

- виконання завдання – максимум 25 балів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНЗД

Індивідуальна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Економіка країн регіону (країн Європейського Союзу)» – це вид науково-дослідної роботи студента, форма самостійного вивчення особливостей ТНК в туризмі, передбачених навчальною програмою курсу.

ІНДЗ – початковий етап науково дослідження, воно обов'язково має містити результати власного пошуку і висновків, відобразити певний рівень навчальної компетентності студента.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Критерії оцінювання ІНДЗ (дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка (у балах)
1	Формулювання мети і завдань роботи	2
2	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	4
3	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	12
4	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	4
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	4
6	Якість оформлення роботи	4

Тематика реферативного дослідження

1. Історія європейського регіонального розвитку.
2. Мета регіональної політики ЄС та основні виклики, з якими вона стикається на сучасному етапі.

3. Правове підґрунтя регіональної політики ЄС та процедура прийняття рішень.
4. Практика здійснення регіональної політики ЄС.
5. Основні цілі та інструменти регіональної політики ЄС.
6. Оцінювання політики згуртування.
7. Оцінювання впливу політики ЄС. Використання експертного середовища.
8. Конвергенція національних політик: відкритий метод координації.
9. Багаторівневе врядування.
10. Спільні та відмінні риси регіональних моделей в ЄС.
11. Континентальна модель розвитку.
12. Європейська політика сусідства та її вплив на розвиток регіонального співробітництва.
13. Модель регіональної політики Німеччини.
14. Модель регіональної Франції.
15. Англосаксонська регіональна економічна модель (Об'єднане королівство Великобританії та Північної Ірландії, Республіка Ірландія).
16. Середземноморська економічна модель (Італія, Іспанія, Португалія, Греція)

7.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Екзамен.

7.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю

1. Передумови формування спільної торговельної політики ЄС.
2. Принципи, цілі та завдання спільної торговельної політики ЄС.
3. Комунітарні та національні повноваження у сфері торгівлі.
4. Інституційні та нормативно-правові засади реалізації спільної торговельної політики ЄС.
5. Загальні правила регулювання імпорту та експорту.
6. Система преференції ЄС у взаємній торгівлі з третіми країнами.
7. Антидемпінгове, антисубсидійне та запобіжне регулювання.
8. Квотування і ліцензування зовнішньоторговельних операцій.
9. Секторальні політики ЄС. Організаційно-правові засади формування спільної аграрної політики ЄС.
10. Напрями структурної перебудови в аграрному секторі ЄС.
11. Регулювання експорту та імпорту сільськогосподарської продукції в ЄС.
12. Проблеми створення ЗВТ Україна – ЄС в аграрному виробництві.
13. Інноваційна та науково-технічна політика Євросоюзу: цілі, завдання та принципи.
14. Механізми та інструменти реалізації інноваційної та науково-технічної політики ЄС.
15. Лісабонська стратегія про Європейський дослідницький простір та інструменти її реалізації.

16. Сучасна інноваційна політика ЄС.
17. Сутність, завдання та цілі соціальної політики ЄС.
18. Інституції ЄС у сфері соціальної політики та їх основні функції.
19. Механізми реалізації європейської соціальної політики.
20. Політика ЄС у галузі освіти.
21. Місце України у зовнішній енергетичній політиці ЄС.
22. Особливості організації європейського транспортного ринку.
23. Програми ЄС щодо розвитку транспорту.
24. Напрями співробітництва України з ЄС у транспортній сфері (ситуаційний аналіз).
25. Сутність, передумови та етапи формування регіональної політики ЄС.
26. Принципи функціонування регіональної політики ЄС.
27. Інституції ЄС у сфері регіональної політики.
28. Наслідки регіональної політики та політики зближення ЄС.
29. Стадії реалізації регіональної політики ЄС.
30. Ініціативи Jaspers, Jeremie, Jessica, Jasmines як інструменти регіональної політики ЄС.
31. Основні інституції у сфері регіональної політики та їх функції.
32. Організаційний механізм політики згуртування та координація національних регіональних політик.
33. Транскордонне співробітництво в ЄС.
34. Загальна характеристика економічного співробітництва між Україною та ЄС.
35. Основні види економічного співробітництва.
36. Макроекономічна допомога та фінансове співробітництво. Положення Угоди та фінансова допомога від ЄС.
37. Фінансові послуги, транспорт.
38. Енергетика, охорона довкілля.
39. Сільське господарство.
40. Захист споживачів, соціальна політика.
41. Перспективи імплементації положень Угоди про асоціацію про економічне, галузеве та фінансове співробітництво.
42. Основні проблеми та перспективи реалізації Угоди про асоціацію
43. Проблема наближення законодавства України до права ЄС.
44. Органи виконавчої влади у впровадженні УА. Двосторонні органи.
45. Економічні наслідки впровадження асоціації з ЄС. Автономні торговельні преференції (АТП): досвід використання.
46. ПВЗВТ: зміни торговельного режиму після 1 січня 2016 року.
47. Зростання ролі громадянського суспільства при виконанні угоди про асоціацію.
48. Багатосторонній Форум громадянського суспільства. Дорадча група щодо ПВЗВТ.
49. Агентства та програми ЄС – можливості участі.
50. Агентства ЄС, які відкриті для України, Молдови та Грузії.
51. Співпраця у галузях освіти, навчання та культури.

52. Впровадження нового Закону України «Про вищу освіту». Освітні обміни, тренінги, проекти підтримки молоді та спорту.
53. Співпраця у рамках програм ЮНЕСКО.
54. Співробітництво у сфері науки та технологій.
55. Транскордонне співробітництво як вагомий інструмент європейської інтеграції України.
56. Проектний менеджмент як інструмент доступу до фінансових фондів ЄС
57. Особливості діяльності з управління проектами.
58. Поняття ідеї. Корисні поради щодо формування проектної ідеї.
59. Допроєктна діяльність. Технологія SMART. Процес оформлення ідеї.
60. Поняття оцінки середовища організації. SWOT-аналіз, LEAN-аналіз.
61. Пошук партнерів для власного проекту. Методика побудови дерева цілей.
62. Управління циклом проекту.
63. Особливості формування проектної заявки на згідно типових вимог аплікаційних форм агенцій та програм Європейського Союзу.
64. Види податків у Європейському союзі.
65. Проблема гармонізації податкових політик країн-членів ЄС.
66. Особливості оподаткування в окремих країнах ЄС: досвід для України
67. Економічний та монетарний (валютний) союз на прикладі ЄС – загальний аналіз.
68. Еволюція монетарної політики ЄС.
69. Правові засади реалізації та гравці монетарної політики ЄС.
70. Механізми та інструменти реалізації монетарної політики ЄС.
71. Досвід Європейського Союзу у проведенні монетарної політики в кризовий період.
72. Перспективи реалізації монетарної політики ЄС. 3
73. Передумови та особливості формування спільної торговельної політики ЄС.
74. Трактуювання спільної торговельної політики ЄС згідно теорій економічного лібералізму і державного регулювання економіки (дирижизму).
75. Інструменти спільної торговельної політики ЄС.
76. Спільна торговельна політика ЄС щодо країн світу.
77. Формування договірно-правових, політичних та економічних засад співробітництва України та ЄС.
78. Особливості прийняття рішень у ЄС.
79. Проблеми удосконалення процесу прийняття рішень у ЄС.
80. Економічне спрямування горизонтальних політик ЄС.
81. Регіональна політика.
82. Соціальна політика.
83. Конкурентна політика.
84. Секторальні політики ЄС – загальна характеристика.
85. Промислова та підприємницька політики.
86. Економічний вектор науково-дослідної політики.

87. Роль спільної енергетичної політики в економічному розвитку ЄС.
88. Транспортна політика.
89. Сільськогосподарська політика та політика щодо рибальства.
90. Поняття бюджетної політики Європейського Союзу.

7.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	68-74
Достатньо	60-67
Незадовільно	0-59

8. Рекомендовані джерела

1. Желюк Т.Л. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Регіональна політика ЄС та України». Тернопіль. ЗУНУ. 2021.
2. Європейська регіональна політика: натхнення для країн, що не входять до ЄС? Застосування принципів та обмін досвідом. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/international/external_uk.pdf
3. Куйбіда В. С. Нова регіональна політика ЄС: уроки для України : аналіт. зап. / В. С. Куйбіда, Л. І. Федулова. Київ : НАДУ, 2019. 24 с. URL: <http://academy.gov.ua/pages/dop/198/files/1d7ad593-7d76-4941-bcfa-1d0cb1fbf345.pdf>
4. Возняк, Г., & Сороковий, Д. (2023). ВИКЛИКИ ТА ОРІЄНТИРИ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ. *Економіка та суспільство*, (56). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-26>
5. Полікарпова, О. Регіональна політика ЄС: практичний досвід для України . Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2015. Вип. 3. С. 101- 110.
6. Полякова Ю.В. Пріоритети забезпечення конкурентоспроможності регіонів України : монографія. Львів: ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України”. 2018. 336 с.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.10.2020).
8. Регіональна політика та регіональний розвиток в Україні. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/news/2016/06/07/vebinarRPPA2016.pdf>
9. Структурна модернізація економіки: прогностні сценарії та перспективи розвитку регіону: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. М.Ф. Шарко. Херсон: ПП Вишемирський В.С. 2018. 338 с.

10. Територіальний розвиток і регіональна політика в Україні: Виклики та пріоритети України. / наук. редактор В. С. Кравців. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». 2018. 157 с.

11. Zheliuk T.Cluster Policy of Innovative Development of the National Economy: Integration and Infrastructure Aspects : monograph / under the editorship of professor Svitlana Smerichevska. Poznań: Wydawnictwo naukowe WSPiA, 2020. 382 pages. PP.225-243

12. Zheliuk T.Decentralization in regional management system Regionalisation in Central Eastern european countries: Bulgaria, Poland, Russia Slovakia, Ukraine – Berlin, 2016, 360 p.- P.52-61

13. Regional policy Info. European Commission. NUTS [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/introduction

14. Regular users of the internet are persons who use the internet on average at least once a week, every day or almost every day Eurostat. Hyperlink to the table Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table000506>

15. General Disclaimer of the EC website: Last update: 17.02.2016. Code: tgs0005028 28 Feb 2016 18:27:14 CET

16. Soderbaum F. 2015: Early, Old, New and Comparative Regionalism. The Scholarly Development of the Field, KFG Working Paper Series. 2015. No.64, Oct. URL: https://www.polsoz.fu-berlin.de/en/v/transformeurope/publications/working_paper/wp/wp64/WP-64-Soderbaum.pdf (дата звернення: 25.10.2020).

17. Telo' M. Interregionalism and the European Union. Post-revisionist Approach to Europe's Place in a Changing World. L., 2016. 460p. (дата звернення: 25.10.2020).

18. Soderbaum F. Theories of Regionalism. Routledge handbook of Asian Regionalism / ed. M. Beeson, R. Stubbs. L., 2012. Pp. 18.

Допоміжна література

19. Батченко Л.В. Економіка європейського союзу та порівняльний аналіз соціально-економічних систем країн Європи: підручник / Л.В. Батченко, Л.І. Дмитриченко, К.Є.Мойсеєнко, О.Г. Ткаченко, Є.І. Кулик. - Донецьк: ДонДУУ, 2008. -315 с.

20.Економіка зарубіжних країн: Навч. посібн. Видання 4-е, перероб. та доп. [за ред. Ю. Е. Козак, В.В. Ковалевського]. - Київ : «Центр учбової літератури», 2013. - 292 с.

21. Європейський проект та Україна: монографія / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Е.М. Яворська, О. О. Резнікова та ін. - К. : НІСД, 2012. - 192 с.

22. Козюк В.В. Фіскальна політика в Європейському валютному союзі: проблеми автоматичної стабілізації та конвергенції / В.В. Козюк // Фінанси України. - 2006. - № 6. - С.57-67.

23. Копенгагенські критерії членства в Європейському союзі (інформаційно-аналітична довідка) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/page/open/id/774>

24.Регіональна політика ЄС після його розширення: Аналітичні оцінки/

Нац. ін-т стратегічних досліджень (Закарпатський філіал); Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні; Ред. колегія: О.С. Власюк, С.І. Мітряєва, В.О. Приходько. - Ужгород: Вид-во «Ліра», 2004. - 244 с.

25. Храбан І.А., Палесика В.І. Активізація оборонних зусиль Європейського союзу на теренах сьогодення. *Вісник воєнної розвідки*. Науковий збірник. 2020. № 61. 73-78. Таємно. Інв. №. 8805.

26. Храбан І.А. Особливості сучасної зовнішньої політики Італійської Республіки. *Зовнішні справи*. – 2020. № 7-8. С. 20-26.

27. Khraban I., Khraban T. A psychosemantic study of compensation psychological defense mechanism in the novice military leaders. *East European Journal of Psycholinguistics*. 2020, Volume 8.

Періодичні видання

28. Українська туристична газета (UNG)

Індексовані в SCOPUS

29. Journal of Environmental Management and Tourism

30. Current Issues in Tourism SJR: 1.404

31. e-Review of Tourism Research SJR: 0.155

32. European Journal of Tourism Research SJR: 0.308

33. GeoJournal of Tourism and Geosites SJR: 0.232

34. Information Technology and Tourism SJR: 0.731

35. International Journal of Culture, Tourism, and Hospitality Research SJR: 0.466

36. International Journal of Tourism Anthropology SJR: 0.139

37. International Journal of Tourism Research SJR: 1.032

Інтернет-ресурси

38. www.tourism.gov.ua

39. <http://www.ukraine.online.com.ua>

40. <http://www.tour.com.ua>

41. www.unwto.org